

L. van Noort

PR No. 20-87

**RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE
CHAMPIGNONTEELT IN NEDERLAND OVER 1987**

Maart 1989

**Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Tuinbouw**

REFERAAT

RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE CHAMPIGNONTEELT IN NEDERLAND OVER 1987

Noort, L. van
Landbouw-Economisch Instituut, 1989
Periodieke Rapportage 20-87
ISSN 0921-4224
28 p., 8 tab.

Deze publikatie geeft informatie over de rentabiliteit, het inkomen, het financieringsgedrag en de vermogenspositie. De bedrijven hadden gemiddeld een verlies van f 31.230,- dat is 7% van de kosten (in 1986 -24% van de kosten).

Het totaal gezinsinkomen bedroeg f 88.060,- per ondernemer (in 1986 f 21.200,-). Na aftrek van het saldo van de persoonlijke belastingen, de WIR-premie en de premieheffing bleef er f 76.600,- over als besteedbaar inkomen voor gezin en bedrijf. De besparing bedroeg f 25.380,- per ondernemer.

Per bedrijf kwam f 79.280,- aan eigen middelen ter beschikking (in 1986 f 630,-). Het vreemd vermogen nam toe met f 7.290,-, zodat totaal f 86.570,- aan middelen ter beschikking kwam. Op leningen o/g werd f 24.420,- afgelost en de bruto-investeringen bedroegen f 45.060,-.

Rentabiliteit/Inkomen/Financiering/Champignonteelt/Nederland

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Inhoud

	Blz.
1. OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK	5
1.1 Doel	5
1.2 De steekproef	5
1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek	6
1.4 Omzetbelasting	7
1.5 WIR-premie	7
1.6 Leeswijzer	8
2. KERNCIJFERS OVER DE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1985 T/M 1987	9
Tabellen	
2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfsuitkomsten over 1985, 1986 en 1987	9
2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf, per onder- nemer in 1985, 1986 en 1987	9
2.3 Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in gulden per vierkante meter teeltoppervlakte	10
2.4 Procentuele veranderingen van waarde, volume en prijzen per m2 teeltoppervlakte (ten op- zichte van het voorafgaande jaar)	10
3. DE BEDRIJFSRESULTATEN, INKOMEN, BESTEDING EN BE- SPARING, HERKOMST EN BESTEDING VAN MIDDELEN EN DE BALANSEN IN 1985 T/M 1987	11
Tabellen	
3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf	11
3.2 Inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer	11
3.3 Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf	12
3.4 Balansen per 31 december per bedrijf	12
BIJLAGEN	13
1. Grondgebruik over 1987	14
2. Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1987	15
3. Bedrijfsresultaten over 1987	16
4. Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in pro- centen van de kosten	17
5. Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en be- sparing in 1987	18
6. Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaal gezinskomen van de ondernemer	19
7. Spreiding van de besparing	19
8. Herkomst van de middelen	20

INHOUD (vervolg)

	Blz.
9. Besteding van de middelen	21
10. Spreiding van de bruto-investeringen	22
11. Balans per 31 december 1987	23
12. Samenstelling van het vreemde vermogen per 31 december 1987 en de vermogensvergelijking	24
13. Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen per 31 december 1987	25
14. Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldin- ventaris minus vreemd vermogen op korte termijn per 31 december 1987	26
15. Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten	27

1. Opzet en methode van het onderzoek

1.1 Doel

Het doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in het niveau en de ontwikkeling van de rentabiliteit, de inkomensvorming, het financieringsgedrag alsmede de vermogenspositie. Het onderzoek wordt uitgevoerd in acht takken van tuinbouw, te weten:

1. groenteteelt onder glas;
2. snijbloemen onder glas;
3. potplantenteelt onder glas;
4. champignonteelt;
5. fruitteelt;
6. groenteteelt in de open grond;
7. boomkwekerij;
8. bloembollenteelt.

Van de onder 1 t/m 6 genoemde takken van tuinbouw worden ramingen van de rentabiliteit gemaakt die in de laatste maanden van het betreffende boekjaar of oogstjaar worden gepubliceerd. Deze ramingen worden gevolgd door "voorlopige cijfers" van de rentabiliteit die worden opgenomen in het: "Landbouw-Economisch Bericht". Deze publikatie verschijnt ca. 9 maanden na afsluitdatum van het boekjaar. De cijfers in dit rapport hebben een definitief karakter.

Dit onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de algemene opdracht van het Ministerie van Landbouw en Visserij en het bedrijfsleven jaarlijks de bedrijfseconomische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken.

1.2 De steekproef

De cijfers over de rentabiliteit en financiering zijn gebaseerd op boekhoudingen die door het LEI zijn samengesteld van steekproefbedrijven. De steekproeven worden eenmaal in de zes jaar vernieuwd en tussentijds bijgesteld. De steekproef van de champignonteelt is met ingang van het boekjaar 1984 vernieuwd en gebaseerd op de Landbouwtelling 1982.

De populatie - waaruit de steekproef voor de champignonteelt is samengesteld - heeft betrekking op bedrijven:

- a. waarvan de ondernemer een agrarisch hoofdberoep heeft;
- b. met een bedrijfsomvang van 70 sbe en meer;
- c. waarvan 60% en meer van de sbe betrekking heeft op de champignonteelt.

Aan deze criteria voldeden 663 bedrijven met een teeltoppervlakte champignons van 6445 are.

Om de verhouding tussen het aantal steekproefbedrijven en de betrouwbaarheid van de uitkomsten te begunstigen zijn de bedrijven van de populatie - dat is het totaal van de bedrijven waarvoor de steekproef representatief is - bemonsterd met verschillende steekproefpercentages 1).

De bedrijven zijn met drie verschillende steekproefpercentages in de steekproef vertegenwoordigd, te weten:

- a. 5,4% voor bedrijven met 70-160 sbe;
- b. 6,2% voor bedrijven met 160-340 sbe;
- c. 13,7% voor bedrijven met 340 sbe en meer.

In het boekjaar 1987 konden 39 bedrijven in het onderzoek worden betrokken. Deze steekproefbedrijven vertegenwoordigen een populatie van 529 bedrijven met een teeltoppervlakte champignons van 6560 are. De landelijke oppervlakte champignons bedroeg in 1987 8806 are. Met dit onderzoek wordt hiervan 75% gerepresenteerd.

1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek

Voor alle bedrijven is een bedrijfseconomische boekhouding samengesteld. Dit betekent dat:

- de arbeid van de ondernemers en de gezinsleden is gewaardeerd op CAO-basis inclusief het werkgeversaandeel in de sociale lasten. De gecalculeerde arbeidskosten bedroegen per uur voor ondernemers f 28,90; voor mannelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder afhankelijk van functiejaren f 25,90 tot f 27,70, voor vrouwelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder f 19,70, voor jeugdigen een evenredig lager bedrag;
- over het geïnvesteerde vermogen een rente is gecalculeerd van 7,0%, met uitzondering van het vermogen dat in de grond is opgesloten, waarvoor 2,5% is berekend;
- de afschrijving op de slijtende duurzame produktiemiddelen is gebaseerd op de nieuwwaarde, waarbij rekening is gehouden met de economische levensduur en het waardeverloop van de objecten. Met ingang van het boekjaar 1986 wordt de aanspraak op WIR-premie niet meer in mindering gebracht op de nieuwwaarde;
- de kosten van vaste plantopstanden zijn in eerste instantie onder de kosten opgenomen. Het grootste deel van dit bedrag is tegengeboekt onder de opbrengsten op de rekening "aanwas vaste plantopstanden". In de produktieve periode van de

---

1) De populatie waarop deze steekproeven oorspronkelijk zijn gebaseerd is beschreven in "Mededeling nr. 311".

vaste plantopstand wordt jaarlijks op de vaste plantopstand een afschrijving berekend;

- de waarde van de grond normatief is vastgesteld op basis van een actuele waarde die afhankelijk van het gebied varieert van f 39.550,- tot f 50.000,- per ha;
- de slijtende duurzame produktiemiddelen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van de nieuwwaarde.
- de woonhuizen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van herbouwwaarde.

In de bedrijfseconomische boekhoudingen is geen rekening gehouden met:

- de vergoeding voor leiding en toezicht van de ondernemer. Dit kostenelement maakt derhalve deel uit van het netto-bedrijfsresultaat. Dit laatste mag dan ook niet worden aangezien voor de bedrijfseconomische winst;
- de nog te betalen persoonlijke belasting en premieheffing.

1.4 Omzetbelasting

35% van de bedrijven heeft gekozen voor de "ondernemersregeling" in de zin van de wet op de omzetbelasting; dit betekent dat voor deze bedrijven de kosten, de opbrengsten, de investeringen en de waardering van de slijtende duurzame produktiemiddelen exclusief omzetbelasting zijn opgenomen. Voor de resterende bedrijven, die onder de "Landbouwregeling" vallen, is alles inclusief omzetbelasting opgenomen.

1.5 WIR-premie

Bij de vaststelling van de nieuwwaarde van de slijtende duurzame produktiemiddelen werd in de periode 1979 t/m 1985 rekening gehouden met de aanspraak op WIR-premie. Dat wil zeggen de nieuwwaarde werd verminderd met de aanspraak op WIR-premie. Nu de ontvangen WIR-premie - als gevolg van een wettelijke maatregel - mede afhankelijk is van de betaalde inkomstenbelasting is de werkwijze met ingang van 1986 gewijzigd. Dit betekent dat de aftrek niet meer wordt toegepast. De slijtende duurzame produktiemiddelen zijn per begin 1986 hoger gewaardeerd en de kosten van rente en afschrijving zijn gestegen. In de tabellen zijn de cijfers over het boekjaar 1985 exclusief de aanspraak op WIR-premie vermeld. Hierdoor zijn de cijfers van 1986 en 1987 ook vergelijkbaar met die van 1985. De ontvangen WIR-premie wordt met ingang van 1986 afzonderlijk geboekt bij de persoonlijke belastingen.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de belangrijkste kengetallen opgenomen. Uitgebreidere gegevens met betrekking tot de bedrijfsuitkomsten zijn in hoofdstuk 3 vermeld. De gegevens hebben in beide hoofdstukken betrekking op het gemiddelde champignonbedrijf in Nederland in de periode 1985 t/m 1987.

In de bijlagen 1 t/m 15 zijn de bedrijfsuitkomsten meer gedetailleerd opgenomen. De cijfers hebben uitsluitend betrekking op het boekjaar 1987.

2. Kerncijfers over de bedrijfsuitkomsten in 1985 t/m 1987

Tabel 2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfsuitkomsten over 1985, 1986 en 1987

Kengetal	1985	1986	1987
Netto-bedrijfsresultaat per bedrijf als percentage van de kosten	-17	-24	-7
Percentage winstgevende bedrijven	5	0	25
Percentage ondernemers met positieve besparing	35	14	72
Eigen vermogen per bedrijf als percentage van totaal vermogen (solvabiliteit)	61	58	64
Liquiditeit op korte termijn als percentage van de kosten	18	19	25

N.B. Ten behoeve van de vergelijkbaarheid zijn de cijfers in de tabellen over 1985 exclusief WIR-premie opgenomen (huidige methode)

Tabel 2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf, per ondernemer in 1985, 1986 en 1987 (x 1000 gulden)

	1985	1986	1987
Aantal bedrijven v.d populatie	495	489	529
Aantal ondernemers per bedrijf	1,16	1,16	1,21
Teeltopp. champignons per m ²	1202	1227	1240
Bedrijfsresultaat per bedrijf			
Opbrengsten	367,9	330,0	405,0
Kosten	<u>441,0</u>	<u>434,2</u>	<u>436,2</u>
Netto-bedrijfsresultaat	- 73,1	-104,2	- 31,2
Inkomen en besparing per ondernemer			
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	6,2	- 20,9	41,2
Totaal gezinsinkomen	48,9	21,2	88,1
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf	33,1	4,9	76,6
Gezinsbestedingen	<u>49,8</u>	<u>50,0</u>	<u>51,2</u>
Besparingen	- 16,7	- 45,1	25,4
Herkomst middelen per bedrijf			
Totaal eigen middelen	39,4	0,6	79,3
Totaal van vreemde middelen	<u>41,6</u>	<u>35,6</u>	<u>7,3</u>
Totaal beschikbare middelen	81,0	36,2	86,6
Besteding middelen per bedrijf			
Aflossingen leningen o/g	29,1	17,9	24,4
Bruto-investeringen	58,6	29,4	45,1
Mutaties in liquiditeiten	- 13,6	- 8,2	10,5
Overige bestedingen	<u>6,9</u>	<u>- 2,9</u>	<u>6,6</u>
Totale besteding van middelen	81,0	36,2	86,6
Het eigen- en vreemd vermogen			
Eigen vermogen per einde boekjaar	473,6	443,2	503,9
Vreemd vermogen per einde boekjaar	<u>308,9</u>	<u>322,8</u>	<u>286,7</u>
Totaal vermogen per einde boekjaar	782,5	766,0	790,6

Tabel 2.3 *Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in guldens per vierkante meter teeltoppervlakte*

	1985	1986	1987
Aantal bedrijven	40	39	39
Teeltoppervlakte in m2 per bedrijf	1202	1227	1240
Kg champignons per m2	123	124	125
Prijs per kg (exclusief omzetbelasting)	2,36	2,06	2,47
Arbeidsbezetting in uren per m2	6,37	6,08	5,56
Bruto-investeringen per m2	49	24	36
Kosten			
Arbeid	131	127	120
Rente	23	22	23
Afschrijvingen	46	45	43
Gas en stookolie	18	12	9
Elektra	9	7	6
Materialen	92	93	97
Overige kosten	48	48	54
Totale kosten	367	354	352
Opbrengsten			
Champignons	298	262	319
Overige opbrengsten	8	7	8
Totale opbrengsten	306	269	327
Netto-bedrijfsresultaat	-61	-85	-25
Idem in procenten van de kosten	-17	-24	-7

Tabel 2.4 *Procentuele veranderingen van waarde, volume en prijzen per vierkante meter teeltoppervlakte (% t.o.v. het voorgaande jaar)*

	1986 t.o.v. 1985			1987 t.o.v. 1986		
	waarde	volume	prijs	waarde	volume	prijs
Kosten						
Arbeid	-3,0	-5,6	2,7	-5,4	-5,4	0,0
Rente	-3,6	-5,0	1,4	1,1	-5,6	7,0
Afschrijvingen	-2,6	-5,4	3,0	-4,0	-5,4	1,5
Gas en stookolie	-31,8	-1,4	-30,8	-26,6	2,1	-28,1
Elektra	-22,8	-4,5	-19,1	-8,5	-1,9	-6,8
Materialen	0,4	-1,5	1,9	3,9	8,2	-4,0
Overige kosten	-2,3	-5,1	2,7	9,7	8,6	1,0
Totale kosten	-3,8	-4,2	0,3	-0,6	0,3	-0,9
Opbrengsten						
Champignons	-12,4	0,2	-12,6	21,5	1,1	20,1
Overige opbrengsten	-20,9			20,0		
Totale opbrengsten	-12,6			21,4		

3. De bedrijfsresultaten, inkomen, besteding en besparing, herkomst en besteding van middelen en de balansen in 1985 t/m 1987

Tabel 3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf

	1985	1986	1987
Aantal bedrijven	40	39	39
Teeltoppervlakte champignons (in m2)	1202	1227	1240
Arbeidsbezetting (mensjaren)	4,39	4,29	3,96
Brandstofverbruik (x miljoen Kcal)	298	300	309
Idem (x miljard joules)	1249	1254	1296
Geïnvesteed vermogen per 1 januari	450000	463000	442000
	x 1000	x 1000	x 1000
Kosten			
Arbeid	157,8	156,2	149,3
Rente	27,4	27,2	27,8
Afschrijvingen	54,5	54,7	53,1
Gas en stookolie	21,6	14,9	11,1
Elektra	10,6	8,4	7,8
Materialen	110,6	113,9	119,6
Overige kosten	58,5	58,9	67,5
Totale kosten	441,0	434,2	436,2
Opbrengsten			
Champignons	358,0	322,0	395,2
Overige opbrengsten	9,9	8,0	9,8
Totale opbrengsten	367,9	330,0	405,0
Netto-bedrijfsresultaat	-73,1	-104,2	-31,2
Idem in procenten van de kosten	-17	-24	-7

Tabel 3.2 Inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer (x 1000 gld)

	1985	1986	1987
Aantal bedrijven	40	39	39
Aantal ondernemers	50	49	49
Netto-bedrijfsresultaat	-63,2	-89,9	-25,8
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	6,2	-20,9	41,2
Ondernemersinkomen	15,9	-11,7	50,6
Gezinsinkomen uit het bedrijf	32,5	5,6	69,7
Totaal gezinsinkomen	48,9	21,2	88,1
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf	33,1	4,9	76,6
Totaal van gezinsbestedingen	49,8	50,0	51,2
Besparingen	-16,7	-45,1	25,4

Tabel 3.3 *Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf (x 1000 gid)*

	1985	1986	1987
Aantal bedrijven	40	39	39
Herkomst			
Afschrijvingen	54,5	54,7	53,1
Besparingen	<u>-19,4</u>	<u>-52,3</u>	<u>30,7</u>
Totaal van afschrijvingen en besparingen	35,1	2,4	83,8
Overige mutaties in het eigen vermogen	-3,7	-1,8	-4,5
Vermogenssubsidies	<u>8,0</u>	-	-
Totaal van eigen middelen	39,4	0,6	79,3
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	20,6	34,3	18,9
Overige mutaties in het vreemde vermogen	<u>21,0</u>	<u>1,3</u>	<u>-11,6</u>
Totaal van beschikbare middelen	81,0	36,2	86,6
Besteding			
Aflossingen op leningen o/g	29,1	17,9	24,4
Bruto-investeringen	58,6	29,4	45,1
Mutaties in veldinventaris, materialen enz.	0,8	-0,6	0,9
Netto-investeringen en beleggingen buiten het bedrijf	6,1	-2,3	5,7
Mutaties in liquiditeiten	<u>-13,6</u>	<u>-8,2</u>	<u>10,5</u>
Totaal besteding van middelen	81,0	36,2	86,6

Tabel 3.4 *Balansen per 31 december per bedrijf (x 1000 gid)*

	1985	1986	1987
Aantal bedrijven	40	39	39
Activa			
Duurzame produktiemiddelen	412,4	402,7	404,6
Voorraad materialen en veldinventaris	23,4	22,8	23,8
Liquiditeiten	105,8	97,0	107,9
Overige bezittingen	<u>240,9</u>	<u>243,5</u>	<u>254,3</u>
Totaal activa	782,5	766,0	790,6
Passiva			
Vreemd vermogen op lange termijn	268,3	284,9	265,7
Vreemd vermogen op korte termijn	<u>40,6</u>	<u>37,9</u>	<u>21,0</u>
Totaal vreemd vermogen	308,9	322,8	286,7
Eigen vermogen	<u>473,6</u>	<u>443,2</u>	<u>503,9</u>
Totaal passiva	782,5	766,0	790,6
Eigen vermogen in % van het totaal vermogen			
	61	58	64

BIJLAGEN 1 t/m 15

Bijlagen

Bijlage 1 Grondgebruik over 1987 (gemiddeld per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Aantal sbe	345
Aantal teelten(gem.per bedr)	4.9
<hr/>	
	m2
Champignongebouw(en)	1351
Champignons (teeltoppervl.)	1240
Opengrondstuinbouw:	
groente	723
fruit	229
overige produkten	176
braakland	616
	<hr/>
Totaal tuinbouw	3095
Akkerbouw en grasland	12700
Verhuurd	5807
Erf,blijvende paden	3728
	<hr/>
Totaal kadastrale oppervl.	25330
waarvan eigendom	23471

Bijlage 2 Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1987 (gemidd. per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Aantal ondernemers per bedrijf	1.21
Gemiddelde leeftijd van de ondernemer	44
Arbeidsbezetting in mensjaren:	
arbeid v/d ondernemer	1.61
arbeid v/d echtgenotes	.51
arbeid v/d overige gezinsleden	.17
arbeid van vast perso- neel	.66
arbeid van los perso- neel	1.01
Totale arbeidsbezetting	3.96
Energieverbruik:	
gas m3 x 1000	33.3
petroleum lt x 1000	.0
ov. olie lt x 1000	6.7
Totaal verbruik in k/cal x 1.000.000	309
Idem in joules x 1.000.000.000	1296
Electriciteit (x 1000 KWH)	50.0

Bijlage 3 Bedrijfsresultaten over 1987 (gemiddeld per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Omzet in %	100
Geïnvesteed vermogen per begin van het boekjaar	442000

KOSTEN

Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	52960
Afschrijving vaste plant- opstand	170
Huur en pacht	380
Rente	27830
Onderhoud	12960
Electriciteit	7770
Gas	7800
Overige energiekosten	3250
Meststoffen	5820
Compost	85250
Broed	7230
Dekgrond	14180
Zaad-plant-en pootgoed	430
Bestrijdingsmiddelen	5640
Overige materialen	1040
Veekosten	90
Werk door derden	11340
Afleveringskosten	24730
Autokosten 1)	3910
Arbeid ondernemers	81050
Arbeid echtgenotes	17490
Arbeid ov.gezinsleden	5570
Arbeid personeel	45230
Overige kosten	14140
TOTALE KOSTEN	436260

OPBRENGSTEN

Groenten	1670
Fruit	60
Champignons	395210
Overige tuinbouwprod.	960
Mutatie veldinventaris	910
Akkerbouw en veeteelt	2750
Overige opbrengsten	3450
Aanwas boomkwekerij	20
TOTALE OPBRENGSTEN	405030

NETTO-BEDRIJFSRESULTAAT

	-31230
in % van de kosten	-7
in % van het geïn.v. verm.	-7
Arbeidsopbr. per mensjaar	29790

1) Excl. afschrijving en rente

Bijlage 4 Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in procenten van de kosten
(aantal bedrijven per rentabiliteitsklasse in procenten)

Aantal bedrijven	39
Rentabiliteitsklasse	%
Negatief	
40 en meer	7
40 - 30	9
30 - 20	13
20 - 10	16
10 - 0	<u>30</u>
Totaal verliesgevend	75
Positief	
0 - 10	21
10 - 20	3
20 en meer	<u>1</u>
Totaal winstgevend	<u>25</u>
	100
Netto-bedrijfsresultaat in % van de kosten (ongewogen gemiddelde)	-12
Standaardfout	2,6

Bijlage 5 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1987
(gemiddeld per ondernemer)

Aantal bedrijven	39
Aantal ondernemers	49
Netto-bedrijfsresultaat	-25830
Handenarbeid v.d.ondernemer	67040
Arbeidsopbrengst v.d.ondern.	41210
Berekende reute +	23010
Ontvangen reute +	210
Betaalde reute -	14210
Financ. kosten -	660
Saldo	8350
Rentesubsidie	1070
Ondernemersinkomen	50620
Handenarbeid echtgenote	14470
Handenarb. overige gezinsl.	4600
Tot. Handenarb.gezinsleden	19070
Gezinsinkomen uit bedrijf	69690
Inkomen buiten het bedrijf	18370
Totaal gezinsinkomen	88060
Af:Ontv./bet. WIR-premie	-1550
Persoonlijke belastingen	6620
Premies voor volksverzek.	6390
Totaal van belast.en premies	11460
Besteedb. ink. gezin en bedr	76600
Af:Premie vrijw. verzekering	6000
Betaald loon gezinsleden	2100
Overige gezinsbestedingen	43120
Totaal van gezinsbestedingen	51220
Besparing incl. WIR-premie	25380
Besparing excl. WIR-premie	23820
Specificatie v/h inkomen buiten bedrijf	
Positief	
Huurwaarde woning(en)	8950
Huren buiten bedrijf	1260
Rente buiten bedrijf	3480
Uikering volksverzekeringen	5160
Inkomen uit arbeid	2740
Overige baten	3480
Totaal positief	25070
Negatief	
Afschrijving woning(en)	3500
Onderhoud,verzekering en grondlasten woning(en)	760
Rente prive-leningen	2420
Overige lasten	30
Totaal negatief	6700
Inkomen buiten bedrijf	18370

Bijlage 6 Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaalgezinsinkomen (aantal ondernemers per inkomensklasse in procenten)

	Arbeidsopbrengst	Ondernemersinkomen	Totaalgezinsinkomen
Aantal bedrijven	39	39	39
Aantal ondernemers	49	49	49
	%	%	%
- f 45.000,- - - f 30.000,-	2	2	-
- f 30.000,- - - f 15.000,-	8	5	-
- f 15.000,- - - f 0,-	8	8	-
f 0,- - - f 15.000,-	12	8	-
f 15.000,- - - f 30.000,-	5	13	10
f 30.000,- - - f 45.000,-	27	6	17
f 45.000,- - - f 60.000,-	20	15	3
f 60.000,- - - f 90.000,-	10	31	25
f 90.000,- - - f 120.000,-	1	3	22
f 120.000,- en meer	7	9	23
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>

Bijlage 7 Spreiding van de besparing (aantal ondernemers per besparingsklasse in procenten)

Aantal bedrijven	39
Aantal ondernemers	49
Besparingsklasse	%
Negatief	
f 60.000,- - - f 45.000,-	1
f 45.000,- - - f 30.000,-	1
f 30.000,- - - f 15.000,-	10
f 15.000,- - - f 0,-	<u>16</u>
Totaal negatief	28
Positief	
f 0,- - - f 15.000,-	18
f 15.000,- - - f 30.000,-	21
f 30.000,- - - f 60.000,-	20
f 60.000,- en meer	<u>13</u>
Totaal positief	<u>72</u>
	100

Bijlage 8 Herkomst van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Afschrijving duurzame produktiemiddelen	52960
Afschrijving vaste plantopst	170
Totaal van afschrijvingen	53130
Besparingen	30690
Totaal van afschrijvingen en besparingen	83820
Erfenissen en schenkingen	1590
Boekwinsten of -verliezen bij desinvesteringen	-640
Koerswinsten of -verliezen op effecten	-1110
Betaalde premie levensverzekering ed.	-4750
Uitkering van levensverzek.	370
Vermogenssubsidies:	
Totaal van vermogenssubs.	10
Totaal van eigen middelen	79280
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	18940
Mutaties van kredieten van banken op lange termijn	-6180
Totaal op lange termijn	12760
Mutaties in vr.vermogen op korte termijn	-5470
Totaal van vreemde middelen	7290
Totaal beschikbare middelen	86570

Bijlage 9 Besteding van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Aflossingen op leningen o/g	24420
Bruto investeringen in:	
- grond (in exploitatie)	-20
- bedrijfsgebouwen	8820
- verwarmingsinstallaties	4790
- overige installaties	10700
- machines en werktuigen	10230
- boomkwekerij	20
- vee	-40
- betaling op lopende invest	9010
- overige inventaris	1550
Bruto-investeringen	45060
Veldinventaris	910
Materialen	-280
Vooruitbetaalde kosten	250
Totaal ov.prod.middelen	880
Woningen	2860
Deelname veiling e.d.	1210
Leningen u/g	-30
Overige beleggingen	1660
Netto-investeringen en be- leggingen buiten het bedrijf	5700
Voorraad produkt	-20
Vorderingen	1750
Effecten	3390
Spaarrekeningen	2020
Kas, bank en postgiro	3370
Totaal van mutaties en liquiditeiten	10510
Totaal bestedingen van middelen	86570

N.B. Onder bruto-investeringen moet worden verstaan: aankopen minus verkopen tegen boekwaarde.

Bijlage 10 Spreiding van de bruto-investeringen (aantal bedrijven per investeringsklasse in procenten)

Aantal bedrijven	39
Investeringsklasse	%
Negatief	-
Positief:	
f 0,- - f 10.000,-	35
f 10.000,- - f 20.000,-	20
f 20.000,- - f 40.000,-	15
f 40.000,- - f 80.000,-	21
f 80.000,- - f 150.000,-	5
f 150.000,- - f 250.000,-	-
f 250.000,- en meer	4
Totaal	100

Bijlage 11 Balans per 31 december 1987 (gemiddeld per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Boekw.slijtende duurz.prod. midd.in % van de nieuwwaarde per begin v.h.boekjaar	30
Idem per einde boekjaar	27
Duurz.prod,middelen:	
Grond(in exploitatie)	82240
Bedrijfsgebouwen	152790
Verwarmingsinstallaties	24610
Overige installaties	77100
Machines en werktuigen	46890
Plantopstanden	590
Boomkwekerij	300
Vee	220
Bet.op lop.investeringen	9030
Overige inventaris	10860
Totaal	404630
Ov.produktiemiddelen	
Veldinventaris	21850
Voorraad materialen	1240
Vooruitbetaalde kosten	680
Totaal	23770
Liquiditeiten:	
Voorraad produkt	30
Vorderingen	24940
Effecten	24350
Spaarrekeningen e.d.	40150
Kas,lop.rek.banken/giro	18450
Totaal	107920
Overige bezittingen	
Woningen	214150
Deelname veiling e.d.	13200
Leningen u/g	2240
Diversen	24700
Totaal	254290
Totaal activa	790610
Passiva	
Vreemd vermogen	286700
Eigen vermogen	503910
Totaal passiva	790610
Eigen verm.in % v/h totaal vermogen	64

Bijlage 12 Samenstelling van het vreemde vermogen per 31 december 1987 en de vermogensvergelijking (gemiddeld per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Vr.vermogen op lange term.	
Leningen van Rabobanken	221490
Leningen van ov.banken	5780
Leningen van familieleden	8300
Leningen van ov.partic.	840
Kredieten Rabobanken	24730
Kredieten ov.banken	2560
Overig	1990
Totaal	265690
Vr.verm. op korte term.	
Te betalen omzet-en loonbel.	2510
Te betalen kosten	13600
Te betalen investeringen	4430
Overig	470
Totaal	21010
Totaal vreemd vermogen	286700
vr.verm.in % v/h totaalverm.	36
Vermogensvergelijking	
Eigen verm. per 31-12-1986	485560
Corr.o/d balans 31-12-1986	180
Corr.a.g.v.wijziging in de keuzeregeling betr.omzetb.	-670
Toe - en uittreding v.firm.	-4390
Herw. a.g.v.prijswijziging	-2920
Eigen verm. per 1-01-1987	477760
Mut. eigen verm. in 1987	26150
Eigen vermogen per 31 december 1987	503910

Bijlage 13 Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 31 december 1987 (aantal bedrijven per solvabiliteitsklasse in procenten)

Aantal bedrijven	39
Solvabiliteitsklasse	%
Negatief	7
0 - 10	6
10 - 20	6
20 - 30	10
30 - 40	8
40 - 50	11
50 - 60	3
60 - 70	4
70 - 80	1
80 - 90	14
90 - 100	<u>30</u>
	100
Eigen vermogen in % van het totaalvermogen	
(ongewogen gemiddelde)	58
Standaardfout	5,7

Bijlage 14 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus
vreemd vermogen op korte termijn per 31-12-1987(gemidd. per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Kas, lop.rekeningen banken en postgiro	18440
Spaarrekeningen e.d.	40150
Effecten	24350
Voorraad product en vorderingen	24970
Voorr.materialen e.d.	1920
Veldinventaris	21860
A. Totaal	131690
Te betalen omzet- en loonbelasting	2510
Te betalen kosten	13600
Te betalen investeringen	4430
Overig kort krediet	470
B. Totaal vr.verm. op korte term.	21010
Saldo (A minus B)	110680
id.in % v/d kosten	25

Bijlage 15 Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten (aantal bedrijven per liquiditeitsklasse in procenten)

Aantal bedrijven	39
Liquiditeitsklasse	%
Negatief	
10 - 0% van de jaarkosten	<u>7</u>
Totaal negatief	7
Positief	
0 - 10% van de jaarkosten	41
10 - 20% van de jaarkosten	14
20 - 40% van de jaarkosten	25
40 - 60% van de jaarkosten	1
60% en meer van de jaarkosten	<u>12</u>
Totaal positief	<u>93</u>
	100

In de reeks "Periodieke Rapportage" zijn op dit gebied verschenen:

- No. 20-86   Rentabiliteit en financiering van de champignonteelt in Nederland over 1986
- No. 17-86   Rentabiliteit en financiering van de snijbloemteelt onder glas in Nederland over 1986
- No. 16-86   Rentabiliteit en financiering van de potplantenteelt onder glas in Nederland over 1986
- No. 15-85   Rentabiliteit en financiering van de tuinbouw onder glas in Nederland over 1986
- No. 23-86   Rentabiliteit en financiering van de boomkwekerij in Nederland over 1986/87
- No. 21-86   Rentabiliteit en financiering van de bloembollenteelt in Nederland over 1986
- No. 22-86   Rentabiliteit en financiering van de fruitteelt in Nederland over 1985 (oogst 1986/87)
- No. 19-86   Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt in de open grond in Nederland over 1986 (oogst 1986/87)
- No. 18-87   Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt onder glas in Nederland over 1987